

Nurmijärven kunta Investointien vertailulaskelmat

15.1.2024

Inspira

Työn taustat ja tavoite

Nurmijärven kunta on tarkastellut Klaukkalan kouluverkon osalta muutostarpeita. Osana valmistelua tarkastellaan erilaisia ratkaisuja toteuttaa kouluverkko.

Työn tavoitteena on vertailla eri ratkaisuja ja niiden taloudellisia vaikutuksia eri rahoitus- ja toteutusmuodoilla.

Sisältö

04 Yhteenveto

08 Vaihtoehtokohtaiset vertailulaskelmat

Tarkastellut vaihtoehdot

Vaihtoehdot perustuvat Nurmijärven hankeselvitykseen Klaukkalan Minipalveluverkon hankevaihtoehtojen tarkasteluun, jossa on tarkasteltu erilaisia kohdekokonaisuuksia kouluverkon toteuttamiseksi.

Hankeselvityksessä vaihtoehtoja tarkasteltiin kahdeksan. Tässä tarkastelussa on yhdistetty näitä kohteita kokonaisuuksiksi, jotka kattaisivat kouluverkon tarpeet.

1. Iso yhtenäiskoulu (V1) ja päiväkotia (V4A)

2A. Yhtenäiskoulu (V2) ja päiväkotia, jossa suomen- ja ruotsinkielinen opetus sekä kohtaamispaikka (V4B)

2B. Yhtenäiskoulu (V2), Isoniitun laajennus (V5) ja päiväkotia, jossa suomen- ja ruotsinkielinen opetus sekä kohtaamispaikka (V4C)

3. Erilliset koulurakennukset ylä- (V3A) ja alakoululle (V3B), sekä päiväkotia 10 ryhmää ja kohtaamispaikka (V4A)

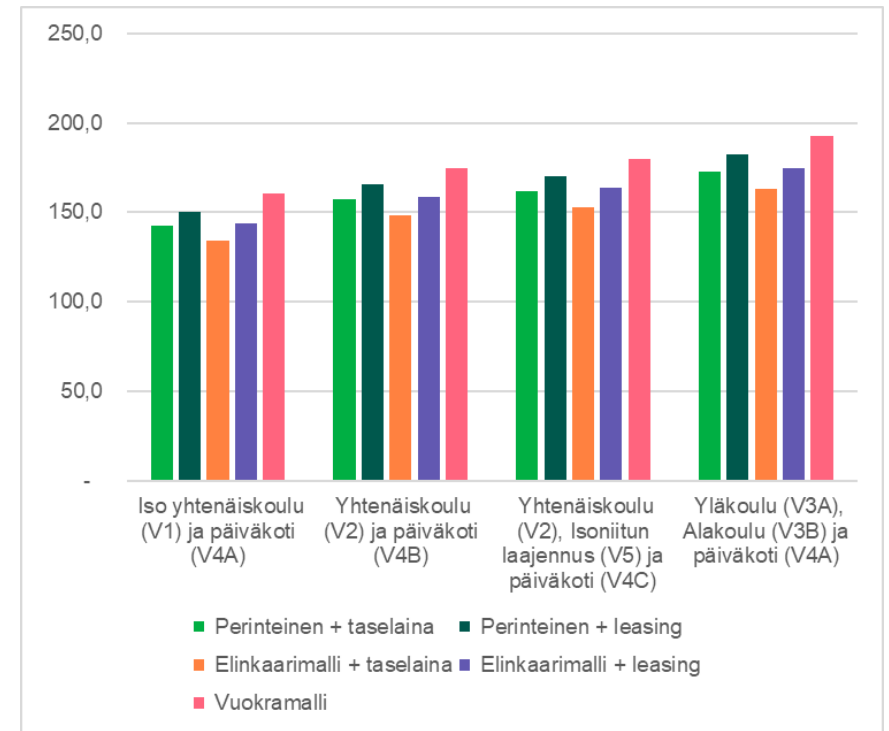
Yhteenveto

Kaikkien vaihtoehdot mallinnettu aikavälille 2024-2048.

Eri investointikokonaisuuksien rahoitus- ja toteutusmuotoja vertailtaessa kaikista vaihtoehdoista edullisin oli Iso yhtenäiskoulu (V1) ja päiväkoti (V4A) toteutettuna elinkaarimallilla ja rahoitettuna taselainalla.

Iso yhtenäiskoulu (V1) ja päiväkoti (V4A) oli kaikissa rahoitus- ja toteutusmuotomalleissa edullisin.

Huomioitava kuitenkin, että yhtenäiskoulu (V2) ja päiväkoti (V4B) on joillain rahoitus- ja toteutusmuoto yhdistelmällä edullisempi.

	Perinteinen + taselaina	Perinteinen + leasing	Elinkaarimalli + taselaina	Elinkaarimalli + leasing	Vuokramalli
Iso yhtenäiskoulu (V1) ja päiväkoti (V4A)	142,3	150,2	134,0	143,7	160,3
Yhtenäiskoulu (V2) ja päiväkoti (V4B)	157,5	165,9	148,4	158,7	174,7
Yhtenäiskoulu (V2), Isoniitun laajennus (V5) ja päiväkoti (V4C)	161,5	170,3	152,9	163,6	180,1
Yläkoulu (V3A), Alakoulu (V3B) ja päiväkoti (V4A)	172,8	182,2	163,4	174,9	192,6

Toteutusmallien keskeiset ominaisuudet

Toteutusmalli	Perinteinen toteutus	KVR	Kiinteistösijoittaja- vetoinen toteutus	Elinkaarimalli
Mallin soveltuvuus koulu- /päiväkotihankkeisiin	Soveltuu hyvin	Soveltuu hyvin	Soveltuu hyvin	Soveltuu
Suunnitteluvastuu	Tilaaajalla	Urakoitsijalla	Tilaaajalla tai sijoittajalla	Palveluntarjoajalla
Ylläpitovastuu	Tilaaajalla	Tilaaajalla	Tyypillisesti sijoittajalla	Palveluntarjoajalla
Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö	Ei sovellu	Soveltuu hyvin	Soveltuu hyvin	Soveltuu hyvin
Takuuaika	2 vuotta + virhevastuu 10 vuotta virheille, jotka eivät johdu tilaajan suunnitelmista.	2 vuotta + virhevastuu 10 vuotta.	Sijoittaja vastaa, että kohde vastaa vuokrasopimuksessa sovittua tasoa koko vuokrasopimuskauden ajan.	Urakoitsija vastaa suunnittelun ja rakentamisen lisäksi kohteen ylläpidosta tyypillisesti 20 vuoden ajan
Oman henkilöstön käyttö	Voidaan käyttää hyvin	Voidaan käyttää hyvin	Vähäinen mahdollisuus käyttöön	Vähäinen mahdollisuus käyttöön
Paikallisten yritysten mahdollisuus tarjota	Mahdollista	Mahdollista	Mahdollista varauksin	Mahdollista varauksin

Rahoitusmallien keskeiset ominaisuudet

Rahoitusmalli	Leasing	Vuokramalli	Taselaina
Kohteen omistus	Rahoittaja	Kiinteistösijoittaja	Tilaaja
Kohteen omistus sopimuksen päätyttyä	Tilaaja	Kiinteistösijoittaja	Tilaaja
Pääoman lyhennys	Vähemmän joustava	Joustamaton vuokrasopimuskauden aikana	Joustava
Kustannukset	Marginaaliltaan hieman lainaa kalliimpi	Kustannuksiltaan lainaa ja leasingiä kalliimpi	Marginaaliltaan hieman leasingrahoitusta edullisempi
Avustukset	Rahoittajan omistamille kohteille ei pääsääntöisesti saa investointiavustuksia.	Sijoittajan omistamille kohteille ei pääsääntöisesti saa investointiavustuksia.	Kunnan omistamille kohteille voidaan saada investointiavustuksia.
Kirjanpidollinen käsittely	Taseen liitetiedoissa leasingvastuuna, tuloslaskelmassa vuokrana eli rasittaa käyttötaloutta	Taseen liitetiedoissa vuokravastuuna, tuloslaskelmassa vuokrana eli rasittaa käyttötaloutta	Taseessa investointina, tuloslaskelmassa poistoina ja rahoituskuluina
Vaikutus kunnan vakavaraisuutta ja rahoituksen riittävyyttä kuvaaviin tunnuslukuihin	Heikentää vuosikate/poistot –suhdelukua ja laskennallista lainanhoitokatetta. Lyhennysten osuus (ei jäännösarvoa) huomioidaan kuntakonsernin lainamäärässä.	Heikentää vuosikate/poistot –suhdelukua ja laskennallista lainanhoitokatetta. Vuokravastuut huomioidaan kuntakonsernin lainamäärässä.	Heikentää vuosikate/poistot –suhdelukua ja laskennallista lainanhoitokatetta. Huomioidaan kokonaisuudessaan kuntakonsernin lainamäärässä.
Rahoituksen/vuokran takaisinmaksu alkaa	Kohteen valmistuttua	Kohteen valmistuttua	Tyypillisesti rahoituksen nostosta
Käytönaikaiset muutostyöt	Muutostyöt vaativat rahoittajan suostumuksen	Muutostyöt vaativat omistajan suostumuksen	Tilaajan päätettävissä
Saatavuus ja kilpailutilanne	Hyvä	Kohtalainen	Hyvä

Vertailulaskelmat

Hankkeen riskit eri rahoitusvaihto- ehdoissa

Riskiarvioinnin tausta

- Riskien arviointi eri rahoitusmalleissa on laadittu Inspiran kehittämällä riskilaskurilla.
- Riskien arviointi perustuu Suomessa toteutettujen elinkaarihankkeiden riskiarvioihin ja niiden tilastollisiin keskiarvoihin.
 - Riskiarvio huomioi keskeisiä koulukiinteistön riskejä joita voidaan siirtää tilaajalta esimerkiksi elinkaarimallissa palveluntarjoajalle tai vuokramallissa vuokranantajalle. Riskien listaus ei ole tyhjentävä vaan pyrkii huomioimaan lähinnä kolmannelle osapuolelle siirrettävissä olevia riskejä.
 - Taselaina- ja kiinteistöleasingvaihtoehdossa tilaajan riskeissä on huomioitu mahdollinen riskinhallinta urakkamuodon valinnalla (perinteinen urakka vs elinkaarimalli).
- Riskien odotusarvoinen kustannus perustuu arvioon riskin kustannuksesta ja niiden todennäköisyydestä.
- Jäännösarvoriskiä ei ole arvioitu vuokramallissa.
 - Jäännösarvoriski on riippuvainen koulutilojen tarpeesta 20 vuoden käyttöjakson jälkeen.
 - Vuokramallissa vuokranantaja kantaa jäännösarvoriskin tilanteessa jossa kunnalla ei ole koulutiloille tarvetta 20 vuoden käyttöjakson jälkeen. Toisaalta kohde jää vuokramallissa vuokranantajan omistukseen vaikka tilaajalla olisi kohteelle käyttötarve 20 vuoden käyttöjakson jälkeen. Jäännösarvoriski on siis kaksisuuntainen (negatiivinen ja positiivinen riski).

Esimerkki riskien arvioinnista – V1 iso yhtenäiskoulu

#	RISKIN NIMI	RISKIN KUSTANNUS	TILAAJAN RISKIT (EUR)	
			Perinteinen urakka	Elinkaari- / vuokramalli
1.3	Teknisten järjestelmien elinkaaren pituuden arvioinnin riski	249 012	249 012	-
1.4	Rakenteiden elinkaaren pituuden arvioinnin riski	75 976	45 585	-
1.5	Pintarakenteiden elinkaaren pituuden arvioinnin riski	227 578	204 821	-
1.6	Päivittäisen käyttöajan arvioinnin riski	397 728	397 728	357 955
1.8	Suunnittelun laaturiski	756 332	680 699	-
1.9	Rakennusvalvonta-viranomaisen toimintaan liittyvä aikatauluriski	15 709	15 709	12 567
2.3	Vastapuoliriski - rakennusyhtiö	47 934	23 967	11 984
2.4	Rakentamisen laaturiski (keskisuuria puutteita)	314 004	282 603	-
2.5	Rakentamisen laaturiski (merkittäviä puutteita)	72 257	65 031	-
2.7	Teknisten järjestelmien toimivuus	253 554	228 199	-
2.8	Materiaalien saatavuuden riski	369 438	92 359	92 359
2.9	Aliurakoitsijoiden suoriutumisen riski	609 955	-	-
3.2	Ylläpitoon ja palveluihin liittyvä kustannusriski - negatiivinen riski	147 708	147 708	-
3.3	Ylläpitoon ja palveluihin liittyvä kustannusriski - positiivinen riski	-107 424	-107 424	-26 856
3.4	Energiankulutus – negatiivinen riski	14 502	14 502	1 160
3.5	Energiankulutus – positiivinen riski	-3 491	-3 491	-1 047
3.6	Peruskorjausten laiminlyönnin riski	3 595 210	3 595 210	-
3.7	Kiinteistön käyttäjiin liittyvät riskit	59 691	59 691	-
3.8	Organisaatoriskit	170 088	170 088	17 009
3.9	Henkilövahinkoihin liittyvät riskit	201 420	201 420	100 710
3.10	Turvallisuusriskit, rikosriskit	8 504	8 504	4 252
3.11	Kiinteistön ylläpidon laaturiski	1 339 876	1 339 876	13 399
3.12	Lumiriski	32 940	32 940	-
Yhteensä		8 848 557	7 744 757	583 492

Vertailulaskelmissa käytetyt riskiarviot

Rahoitusvertailussa käytetyt riskien odotusarvot eri hankkeissa (milj. euroa)	Perinteinen urakka	Elinkaari- / vuokramalli
V1 Iso yhtenäiskoulu	7,7	0,6
V2 Yhtenäiskoulu	7,1	0,5
V3A Erillinen yläkoulu	3,9	0,3
V3B Erillinen alakoulu	5,1	0,4
V4A Päiväkoti / kohtaamispaikka	1,3	0,1
V4B Suomen- ja Ruotsinkielinen päiväkoti	2,8	0,2
V4C Suomen- ja Ruotsinkielinen päiväkoti	1,7	0,2
V5 Isoniitun laajennus	0,6	0,1

Vertailulaskelmien tulokset

Vaihtoehto 1 lähtöoletukset

Yleiset oletukset		Vuoden 2023 hintataso	Iso yhtenäiskoulu (V1)	Päiväkoti (V4A)
Inflaatio	2,00 %*	Laajuus (brm2)	14 920	2 970
Diskonttauskorko	3,50 %**	Rakentamisen investointikustannus (EUR)	43 564 000	12 522 000
Uudisrakennusten poistot	20 vuotta	Ylläpitokustannukset (EUR/brm2)	7,50	7,50
		Rakentamisen aloitus	1.1.2027	1.1.2027
		Käyttöönotto	1.1.2029	1.1.2029
		PTS-investoinnit v. 1-20	3 485 120	1 001 760

*2 % inflaatio on EKP:n pitkän ajan tavoite.

**Diskonttokorko 1,5% yli inflaation suuruuden. Vastaava diskonttokorko käytössä mm. Väyläviraston investointilaskelmissa

Rahoituskohtaiset oletukset	Taselaina	Kiinteistöleasing	Vuokramalli
Kokonaiskorko (marginaali + viitekorko)	3,47%	3,57%	-
Sijoittajan tuottovaatimus	-	-	7 %
Lyhennystapa	Tasalyhennys	Annuiteetti	-
Tarkastelun pituus	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta
Laina-aika	20 vuotta	20 vuotta	-
Jäännösarvo	0 %	33 %	-

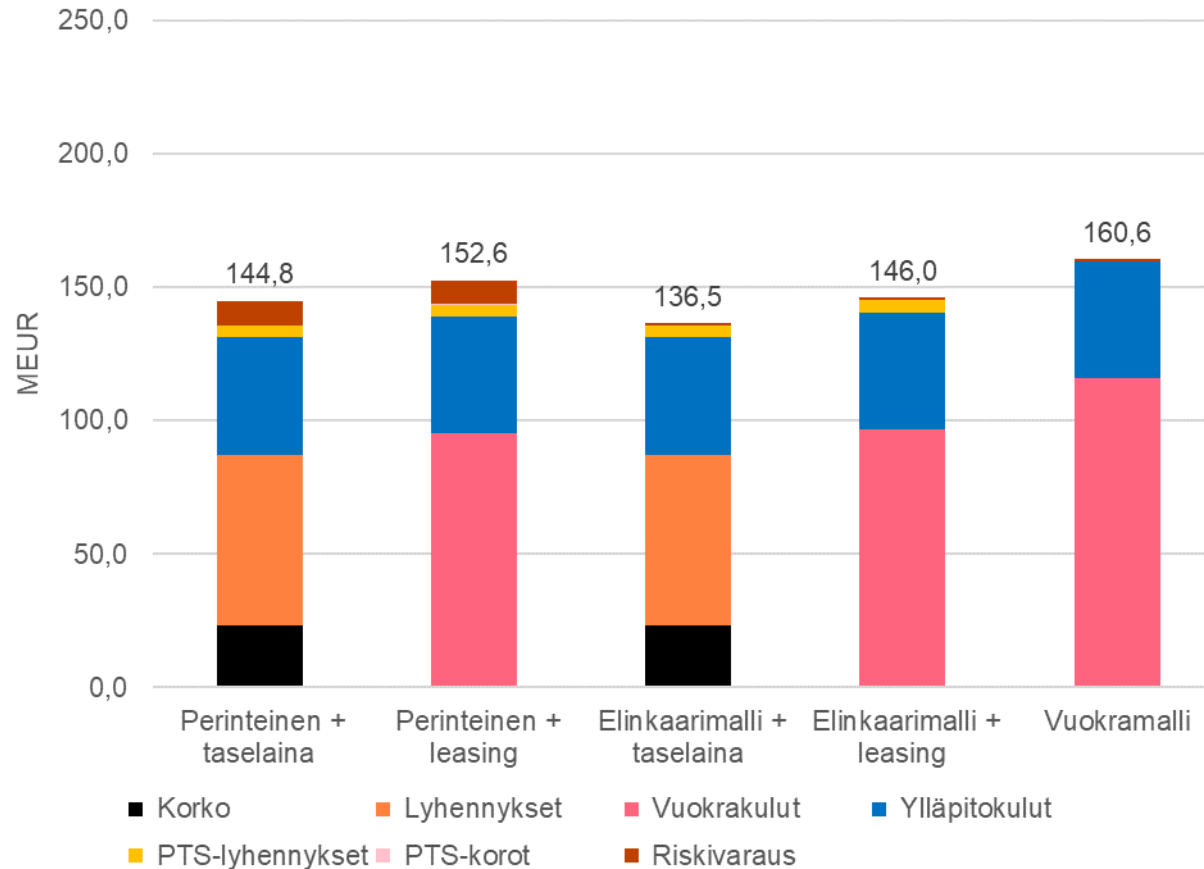
- PTS-investoinnit oletetaan rahoitettavan taselainavaihtoehdossa ja leasingvaihtoehdossa taselainalla.
- Investointitarpeen on arvioitu olevan 8% rakentamisen kustannuksista kiinteistön elinkaaren 20 ensimmäiselle vuodelle.
- Vuokravaihtoehdossa PTS-investoinnit kuuluvat vuokranantajan vastuulle.
- Rahoituksen marginaalit ovat Inspiran arvioita korkojen markkinatasosta 30.11.2023.
- Sijoittajan tuottovaatimus ja diskonttokorko ovat Inspiran arvioita 30.11.2023.

Kokonaiskustannukset

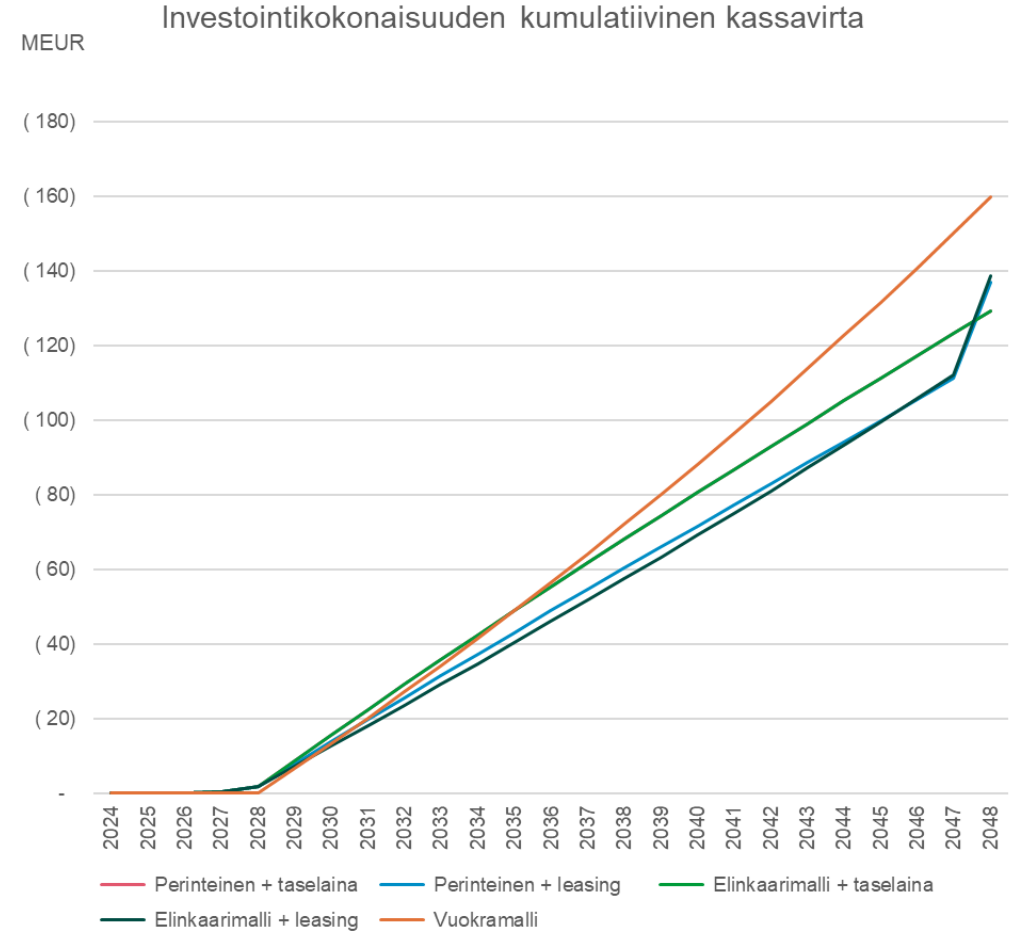
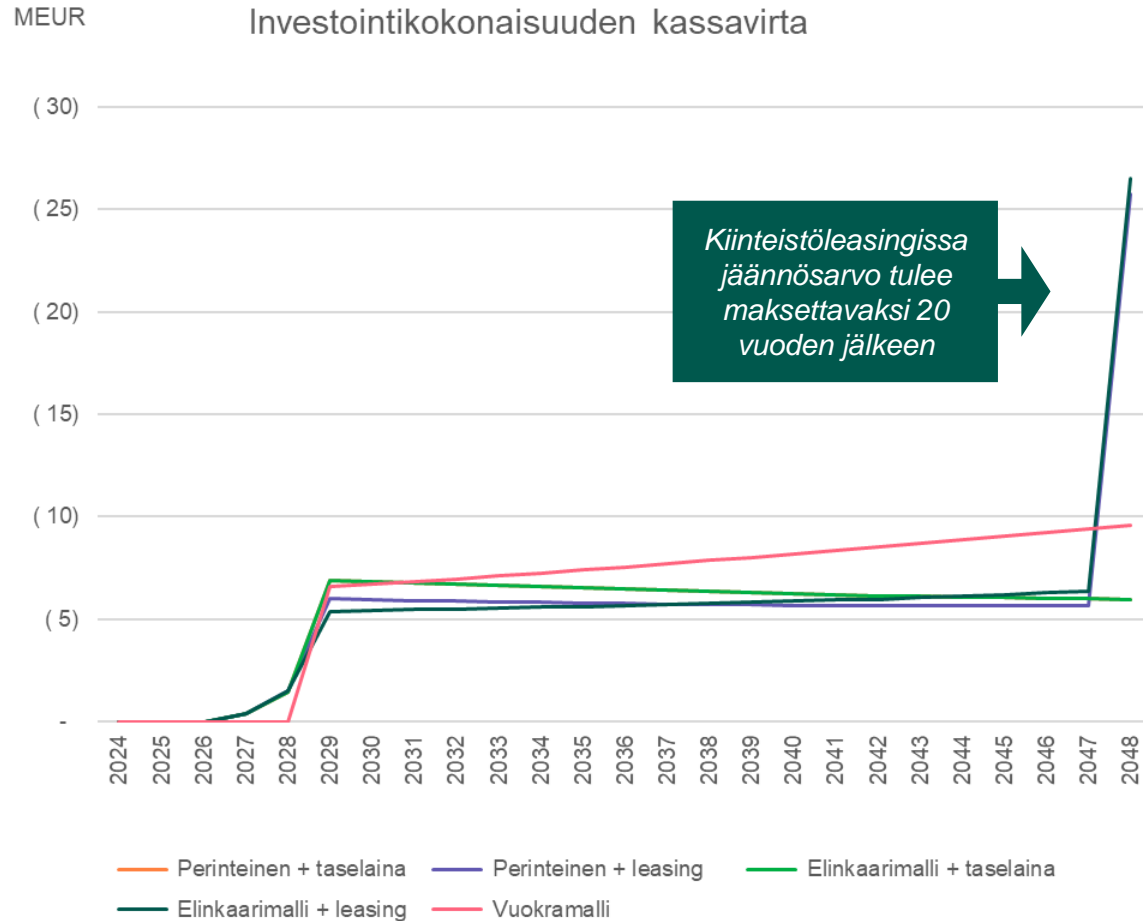
Kustannukset eri toteutus- ja rahoitusmalleilla, MEUR	Perinteinen + taselaina	Perinteinen + leasing	Elinkaarimalli + taselaina	Elinkaarimalli + leasing	Vuokramalli
	1	2	3	4	5
Korko	23,7	0,0	23,7	0,0	0,0
Lyhennykset	62,4	0,0	62,4	0,0	0,0
Vuokratulot	0,0	94,0	0,0	95,8	117,1
Ylläpitokulut	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
Operointikulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PTS-lyhennykset	5	5	5	5	-
PTS-korot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Riskivaraus	9,0	9,0	0,7	0,7	0,7
YHTEENSÄ	142,3	150,2	134,0	143,7	160,3
Sijoitus	2	4	1	3	5

- Kassavirran lisäksi **rahoitusmuoto** vaikuttaa taseeseen ja tulokseen. Kolmesta esitetystä rahoitusmallista ainoastaan taselainassa investointi on tilaajan taseessa alusta alkaen. Kiinteistöleasingin tapauksessa se siirtyy tilaajan taseeseen sopimuskauden jälkeen (Sitä ennen rahoittajan taseessa) ja vuokramallissa se on kiinteistösijoittajan taseessa sekä sopimuskauden ajan, että sen jälkeen.
- **Toteutusmuodolla** ei ole suoria vaikutuksia taseeseen.

Kustannusten jakautuminen

Kassavirrat

Vaihtoehto 2A lähtöoletukset

Yleiset oletukset		Vuoden 2023 hintataso	Yhtenäiskoulu (V2)	Päiväkoti (V4B)
Inflaatio	2,00 %*	Laajuus (brm2)	13 728	5 651
Diskonttauskorko	3,50 %**	Rakentamisen investointikustannus (EUR)	40 738 000	20 332 000
Uudisrakennusten poistot	20 vuotta	Ylläpitokustannukset (EUR/brm2)	7,50	7,50
		Rakentamisen aloitus	1.1.2027	1.1.2027
		Käyttöönotto	1.1.2029	1.1.2029
		PTS-investoinnit v. 1-20	3 259 040	1 626 560

*2 % inflaatio on EKP:n pitkän ajan tavoite.

**Diskonttokorko 1,5% yli inflaation suuruuden. Vastaava diskonttokorko käytössä mm. Väyläviraston investointilaskelmissa

Rahoituskohtaiset oletukset	Taselaina	Kiinteistöleasing	Vuokramalli
Kokonaiskorko (marginaali + viitekorko)	3,47%	3,57%	-
Sijoittajan tuottovaatimus	-	-	7 %
Lyhennystapa	Tasalyhennys	Annuiteetti	-
Tarkastelun pituus	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta
Laina-aika	20 vuotta	20 vuotta	-
Jäännösarvo	0 %	33 %	-

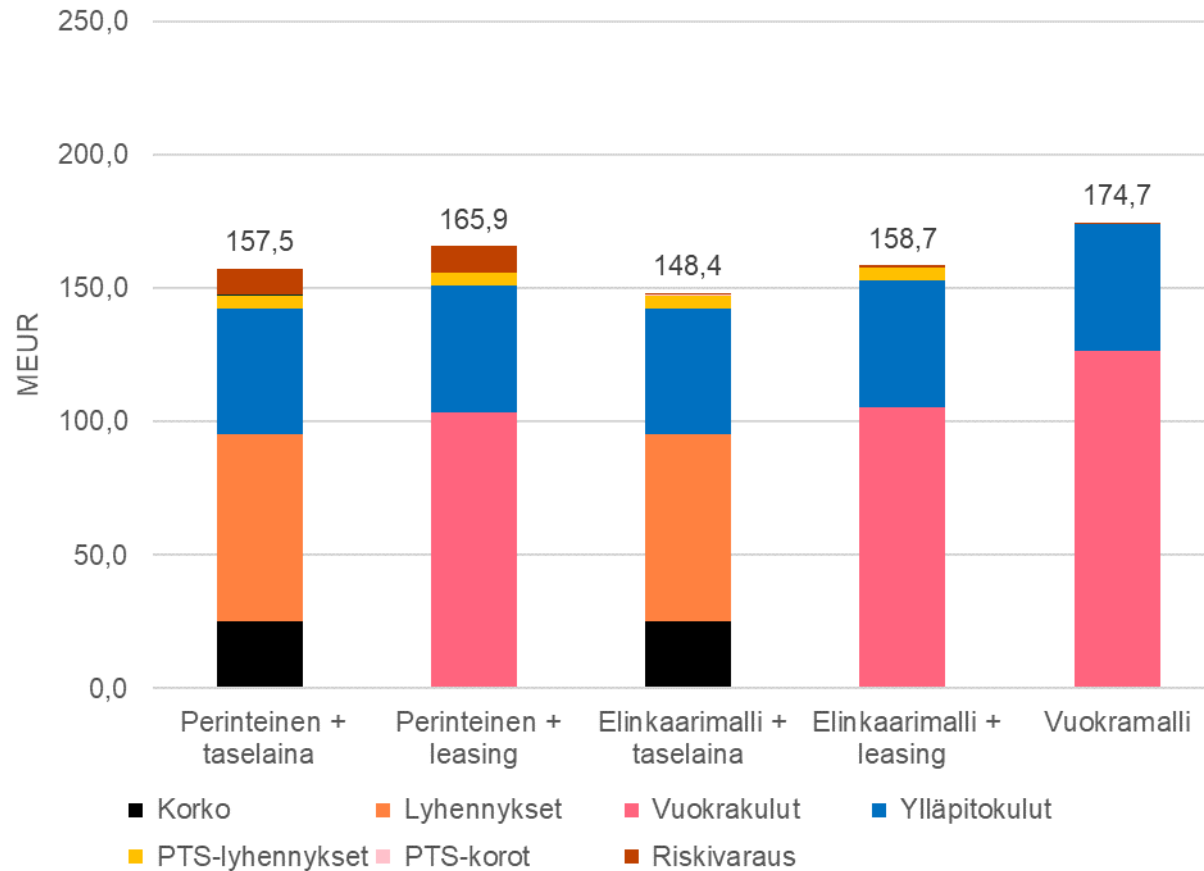
- PTS-investoinnit oletetaan rahoitettavan taselainavaihtoehdossa ja leasingvaihtoehdossa taselainalla.
- Investointitarpeen on arvioitu olevan 8% rakentamisen kustannuksista kiinteistön elinkaaren 20 ensimmäiselle vuodelle.
- Vuokravaihtoehdossa PTS-investoinnit kuuluvat vuokranantajan vastuulle.
- Rahoituksen marginaalit ovat Inspiran arvioita korkojen markkinatasosta 30.11.2023.
- Sijoittajan tuottovaatimus ja diskonttokorko ovat Inspiran arvioita 30.11.2023.

Kokonaiskustannukset

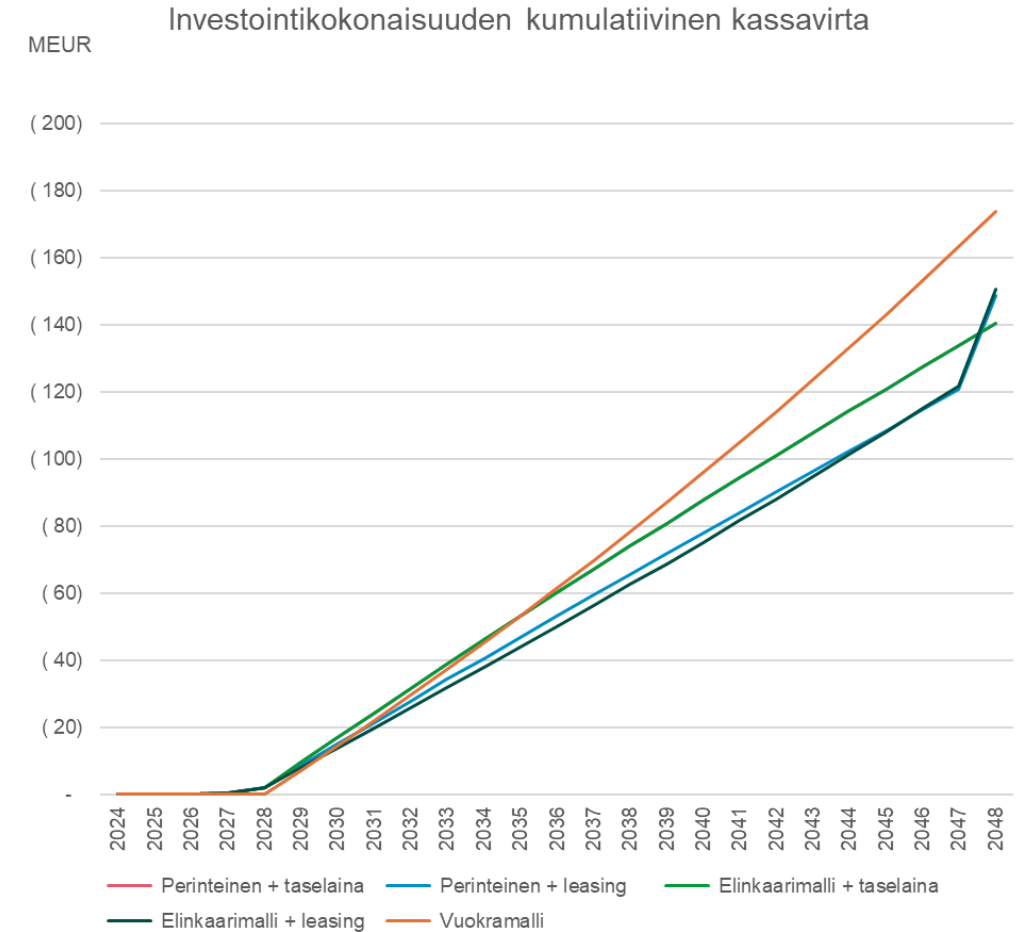
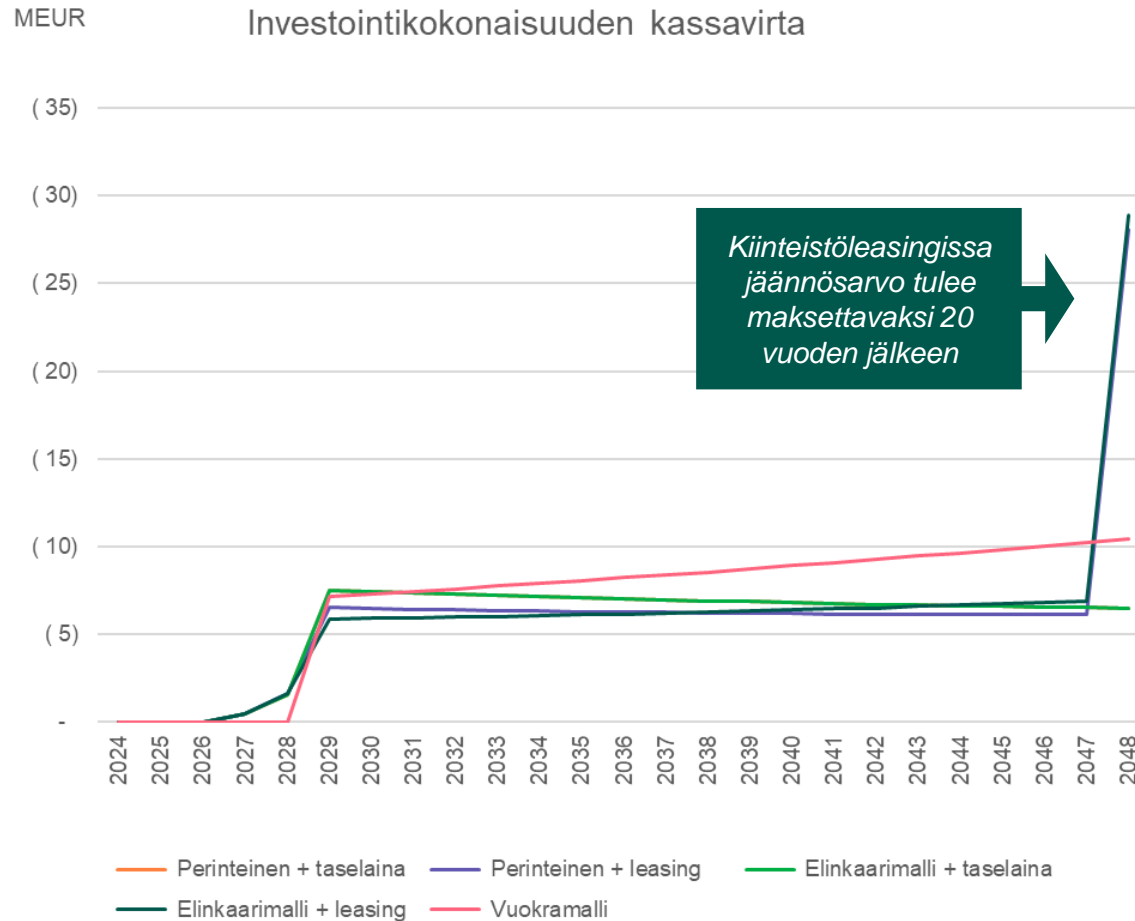
Kustannukset eri toteutus- ja rahoitusmalleilla, MEUR	Perinteinen + taselaina	Perinteinen + leasing	Elinkaarimalli + taselaina	Elinkaarimalli + leasing	Vuokramalli
	1	2	3	4	5
Korko	25,3	0,0	25,3	0,0	0,0
Lyhennykset	69,8	0,0	69,8	0,0	0,0
Vuokrakulut	0,0	103,5	0,0	105,4	126,4
Ylläpitokulut	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5
Operointikulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PTS-lyhennykset	5	5	5	5	-
PTS-korot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Riskivaraus	9,9	9,9	0,8	0,8	0,8
YHTEENSÄ	157,5	165,9	148,4	158,7	174,7
Sijoitus	2	4	1	3	5

- Kassavirran lisäksi **rahoitusmuoto** vaikuttaa taseeseen ja tulokseen. Kolmesta esitetystä rahoitusmallista ainoastaan taselainassa investointi on tilaajan taseessa alusta alkaen. Kiinteistöleasingin tapauksessa se siirtyy tilaajan taseeseen sopimuskauden jälkeen (Sitä ennen rahoittajan taseessa) ja vuokramallissa se on kiinteistösijoittajan taseessa sekä sopimuskauden ajan, että sen jälkeen.
- **Toteutusmuodolla** ei ole suoria vaikutuksia taseeseen.

Kustannusten jakautuminen

Kassavirrat

Yhtenäiskoulu (V2), Isoniitun laajennus (V5) ja päiväkoti, jossa suomen- ja ruotsinkielinen opetus sekä kohtaamispaikka (V4C)

Vaihtoehto 2B lähtöoletukset

Yleiset oletukset		Vuoden 2023 hintataso	Yhtenäis- koulu (V2)	Isoniitun laajennus (V5)	Päiväkoti (V4C)
Inflaatio	2,00 %*	Laajuus (brm2)	13 728	2 293	3 703
Diskonttauskorko	3,50 %**	Rakentamisen investointikustannus (EUR)	40 738 000	7 509 000	15 042 000
Uudisrakennusten poistot	20 vuotta	Ylläpitokustannukset (EUR/brm2)	7,50	7,50	7,50
*2 % inflaatio on EKP:n pitkän ajan tavoite.		Rakentamisen aloitus	1.1.2027	1.1.2027	1.1.2027
**Diskonttokorko 1,5% yli inflaation suuruuden. Vastaava diskonttokorko käytössä mm. Väyläviraston investointilaskelmissa		Käyttöönotto	1.1.2029	1.1.2029	1.1.2029
		PTS-investoinnit v. 1-20	3 259 040	1 203 360	600 720

Rahoituskohtaiset oletukset	Taselaina	Kiinteistöleasing	Vuokramalli
Kokonaiskorko (marginaali + viitekorko)	3,47%	3,57%	-
Sijoittajan tuottovaatimus	-	-	7 %
Lyhennystapa	Tasalyhennys	Annuiteetti	-
Tarkastelun pituus	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta
Laina-aika	20 vuotta	20 vuotta	-
Jäännösarvo	0 %	33 %	-

- PTS-investoinnit oletetaan rahoitettavan taselainavaihtoehdossa ja leasingvaihtoehdossa taselainalla.
- Investointitarpeen on arvioitu olevan 8% rakentamisen kustannuksista kiinteistön elinkaaren 20 ensimmäiselle vuodelle.
- Vuokravaihtoehdossa PTS-investoinnit kuuluvat vuokranantajan vastuulle.
- Rahoituksen marginaalit ovat Inspiran arvioita korkojen markkinatasosta 30.11.2023.
- Sijoittajan tuottovaatimus ja diskonttokorko ovat Inspiran arvioita 30.11.2023.

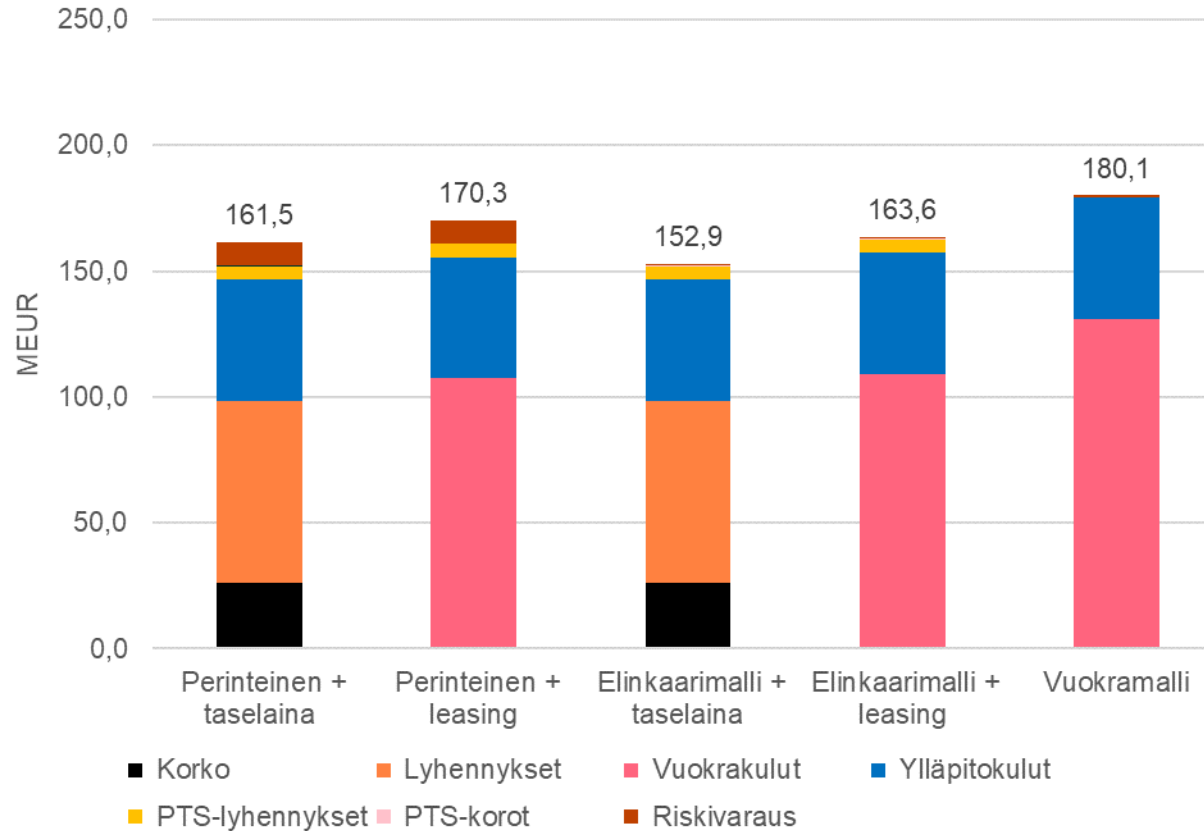
Yhtenäiskoulu (V2), Isoniitun laajennus (V5) ja päiväkot, jossa suomen- ja ruotsinkielinen opetus sekä kohtaamispaikka (V4C)

Kokonaiskustannukset

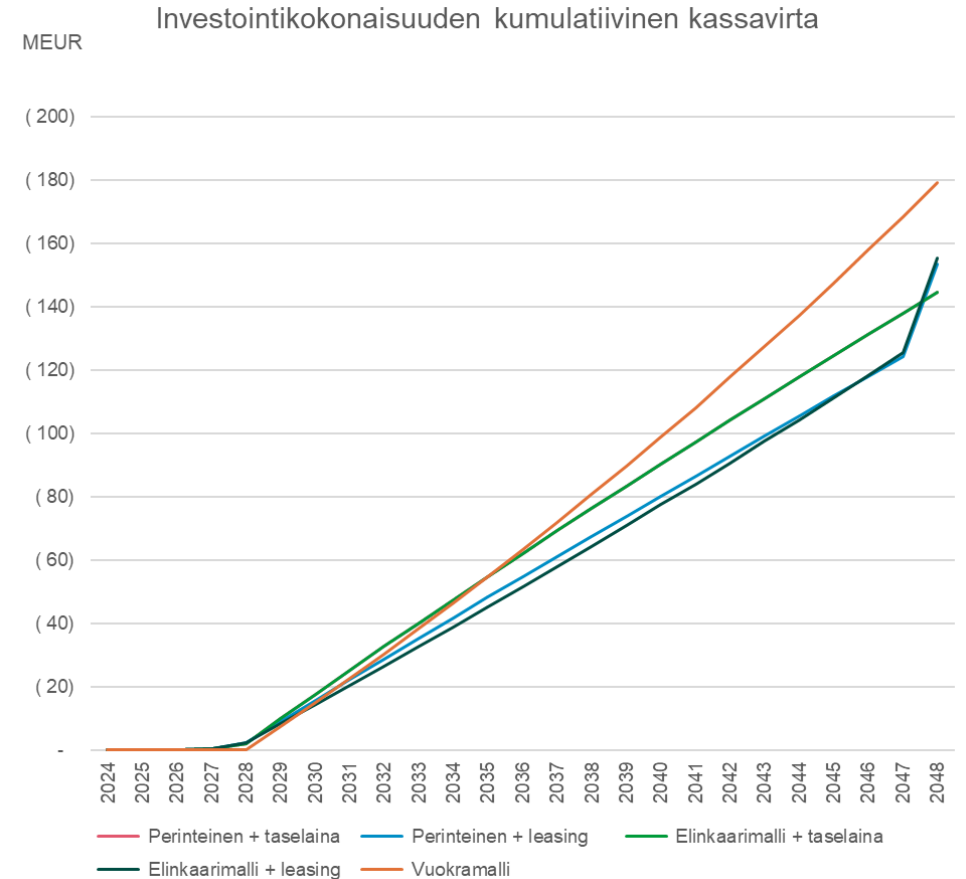
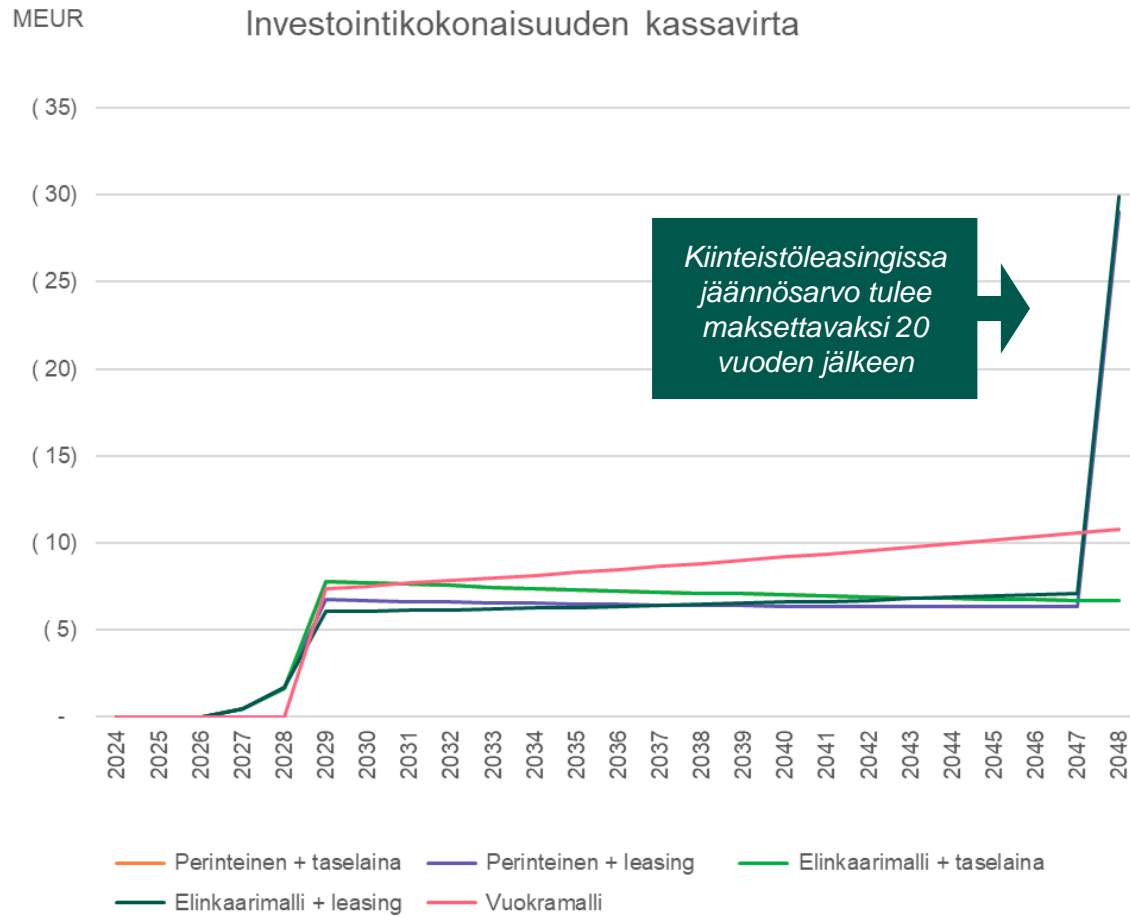
Kustannukset eri toteutus- ja rahoitusmalleilla, MEUR	Perinteinen + taselaina	Perinteinen + leasing	Elinkaarimalli + taselaina	Elinkaarimalli + leasing	Vuokramalli
Korko	26,2	0,0	26,2	0,0	0,0
Lyhennykset	72,3	0,0	72,3	0,0	0,0
Vuokrakulut	0,0	107,3	0,0	109,2	131,0
Ylläpitokulut	48,3	48,3	48,3	48,3	48,3
Operointikulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PTS-lyhennykset	5	5	5	5	-
PTS-korot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Riskivaraus	9,4	9,4	0,8	0,8	0,8
YHTEENSÄ	161,5	170,3	152,9	163,6	180,1
Sijoitus	2	4	1	3	5

- Kassavirran lisäksi **rahoitusmuoto** vaikuttaa taseeseen ja tulokseen. Kolmesta esitetystä rahoitusmallista ainoastaan taselainassa investointi on tilaajan taseessa alusta alkaen. Kiinteistöleasingin tapauksessa se siirtyy tilaajan taseeseen sopimuskauden jälkeen (Sitä ennen rahoittajan taseessa) ja vuokramallissa se on kiinteistösijoittajan taseessa sekä sopimuskauden ajan, että sen jälkeen.
- Toteutusmuodolla** ei ole suoria vaikutuksia taseeseen.

Kustannusten jakautuminen

Kassavirrat

Vaihtoehto 3 lähtöoletukset

Yleiset oletukset		Vuoden 2023 hintataso	Yläkoulu (V3A)	Alakoulu (V3B)	Päiväkotia (V4A)
Inflaatio	2,00 %*	Laajuus (brm2)	8 033	10 048	2 970
Diskonttauskorko	3,50 %**	Rakentamisen investointikustannus (EUR)	23 822 000	31 354 000	12 522 000
Uudisrakennusten poistot	20 vuotta	Ylläpitokustannukset (EUR/brm2)	7,50	7,50	7,50
*2 % inflaatio on EKP:n pitkän ajan tavoite.		Rakentamisen aloitus	1.1.2027	1.1.2027	1.1.2027
**Diskonttokorko 1,5% yli inflaation suuruuden. Vastaava diskonttokorko käytössä mm. Väyläviraston investointilaskelmissa		Käyttöönotto	1.1.2029	1.1.2029	1.1.2029
		PTS-investoinnit v. 1-20	1 905 760	2 508 320	1 001 760

*2 % inflaatio on EKP:n pitkän ajan tavoite.
 **Diskonttokorko 1,5% yli inflaation suuruuden. Vastaava diskonttokorko käytössä mm. Väyläviraston investointilaskelmissa

Rahoituskohtaiset oletukset	Taselaina	Kiinteistöleasing	Vuokramalli
Kokonaiskorko (marginaali + viitekorko)	3,47%	3,57%	-
Sijoittajan tuottovaatimus	-	-	7 %
Lyhennystapa	Tasalyhennys	Annuiteetti	-
Tarkastelun pituus	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta
Laina-aika	20 vuotta	20 vuotta	-
Jäännösarvo	0 %	33 %	-

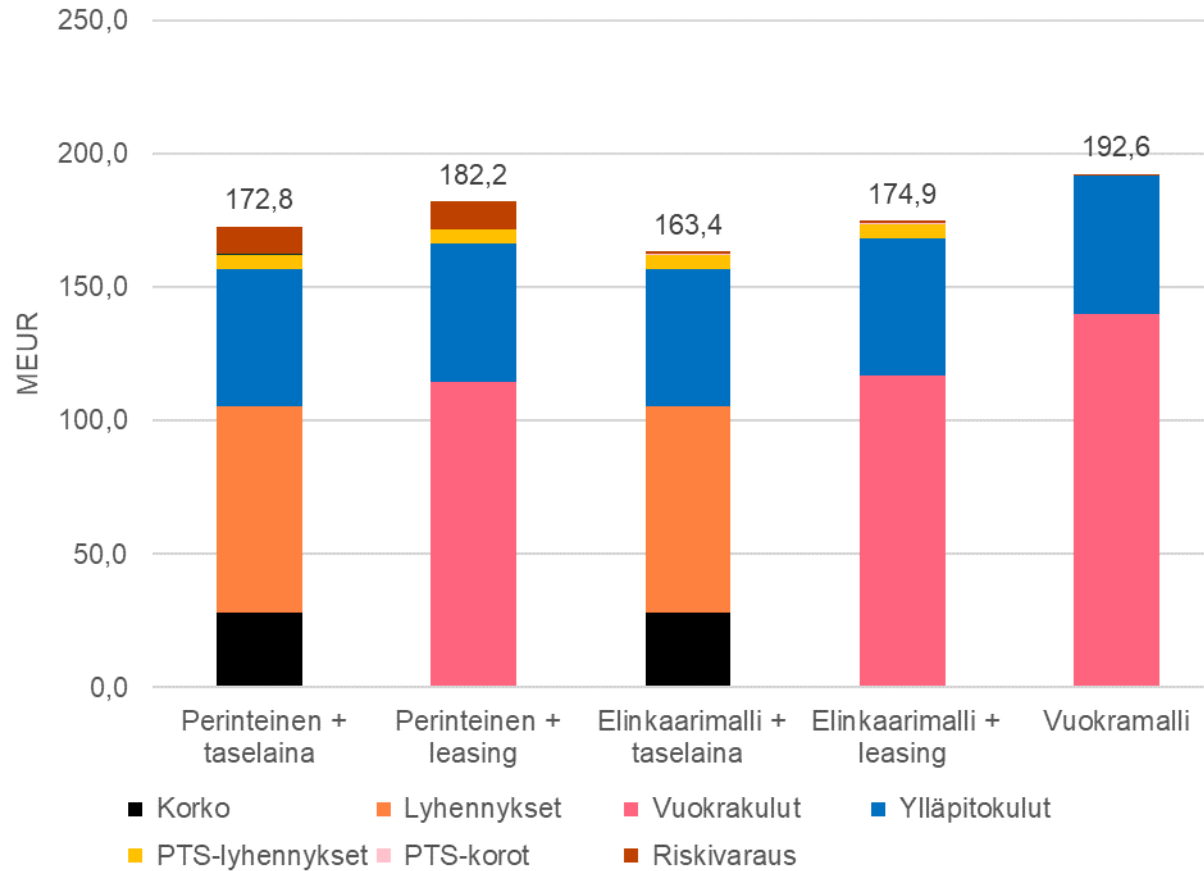
- PTS-investoinnit oletetaan rahoitettavan taselainavaihtoehdossa ja leasingvaihtoehdossa taselainalla.
- Investointitarpeen on arvioitu olevan 8% rakentamisen kustannuksista kiinteistön elinkaaren 20 ensimmäiselle vuodelle.
- Vuokravaihtoehdossa PTS-investoinnit kuuluvat vuokranantajan vastuulle.
- Rahoituksen marginaalit ovat Inspiran arvioita korkojen markkinatasosta 30.11.2023.
- Sijoittajan tuottovaatimus ja diskonttokorko ovat Inspiran arvioita 30.11.2023.

Kokonaiskustannukset

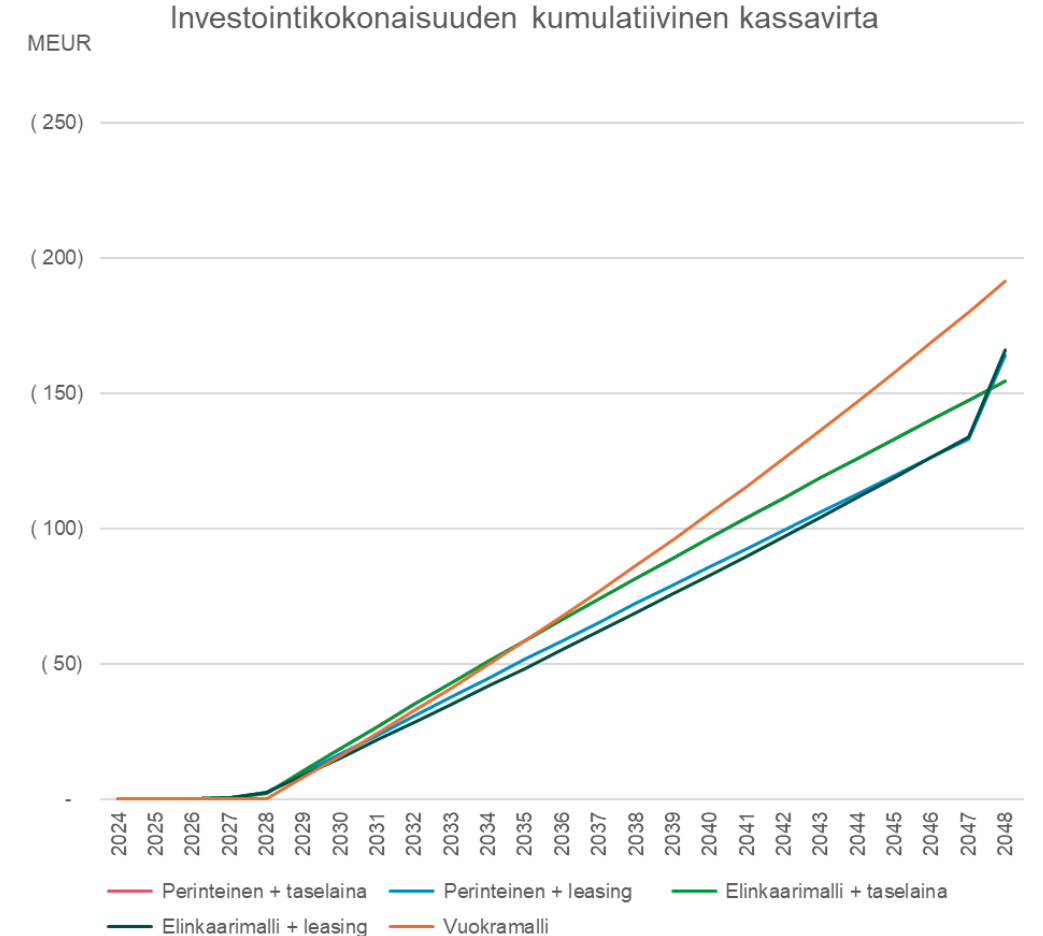
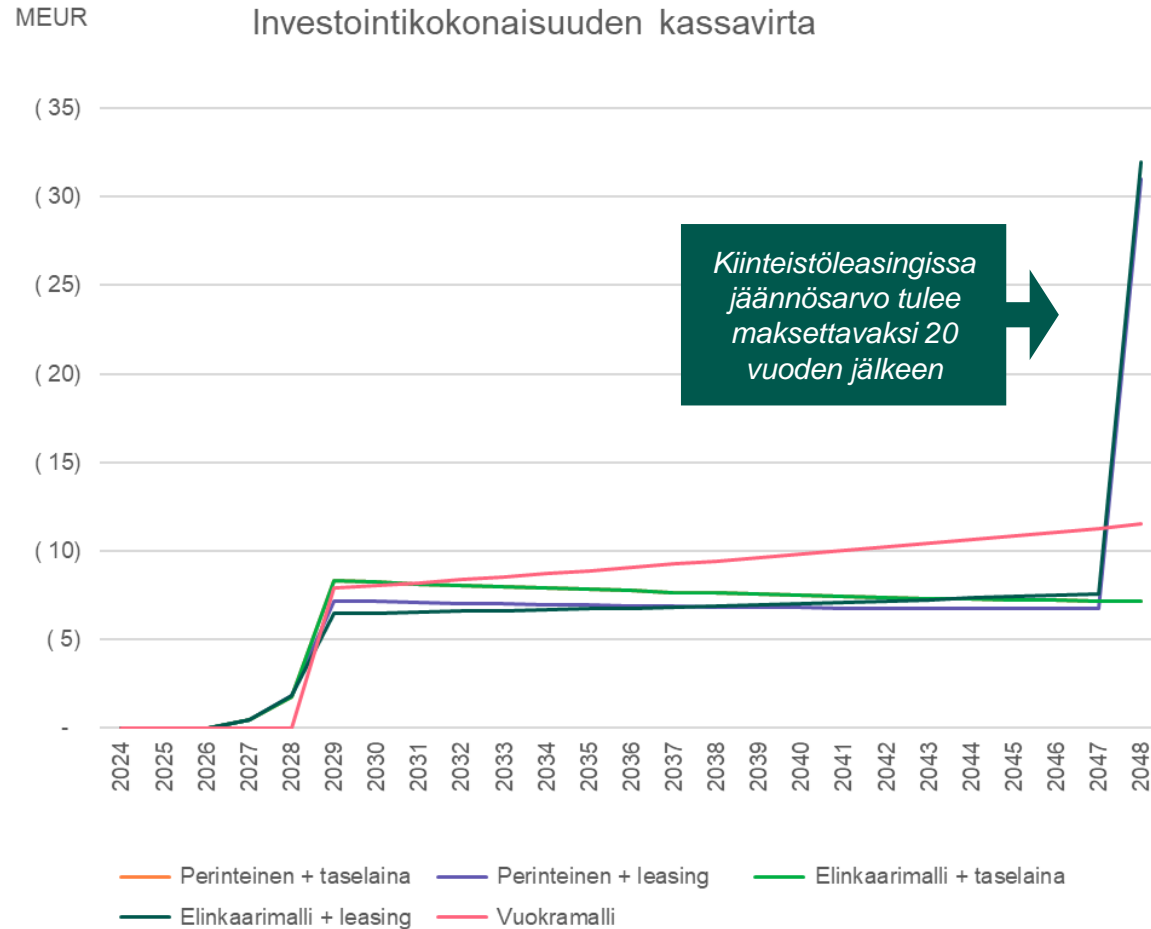
Kustannukset eri toteutus- ja rahoitusmalleilla, MEUR	Perinteinen + taselaina	Perinteinen + leasing	Elinkaarimalli + taselaina	Elinkaarimalli + leasing	Vuokramalli
	1	2	3	4	5
Korko	28,0	0,0	28,0	0,0	0,0
Lyhennykset	77,3	0,0	77,3	0,0	0,0
Vuokrakulut	0,0	114,7	0,0	116,8	140,1
Ylläpitokulut	51,6	51,6	51,6	51,6	51,6
Operointikulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PTS-lyhennykset	5	5	5	5	-
PTS-korot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Riskivaraus	10,3	10,3	0,9	0,9	0,9
YHTEENSÄ	172,8	182,2	163,4	174,9	192,6
Sijoitus	2	4	1	3	5

- Kassavirran lisäksi **rahoitusmuoto** vaikuttaa taseeseen ja tulokseen. Kolmesta esitetystä rahoitusmallista ainoastaan taselainassa investointi on tilaajan taseessa alusta alkaen. Kiinteistöleasingin tapauksessa se siirtyy tilaajan taseeseen sopimuskauden jälkeen (Sitä ennen rahoittajan taseessa) ja vuokramallissa se on kiinteistösijoittajan taseessa sekä sopimuskauden ajan, että sen jälkeen.
- **Toteutusmuodolla** ei ole suoria vaikutuksia taseeseen.

Kustannusten jakautuminen

Kassavirrat

Vastuuvapauslauseke

Inspira on laatinut tämän esityksen. Esityksen laatimiseksi Inspira on käyttänyt julkisista lähteistä saatavilla olevia tietoja, eikä ole varmistanut tietojen oikeellisuutta. Esityksen tiedot perustuvat esityksen laatimishetken tilanteeseen ja voivat muuttua ilman erillistä ilmoitusta. Inspiralla ei ole velvollisuutta päivittää, muokata tai täydentää esitystä.

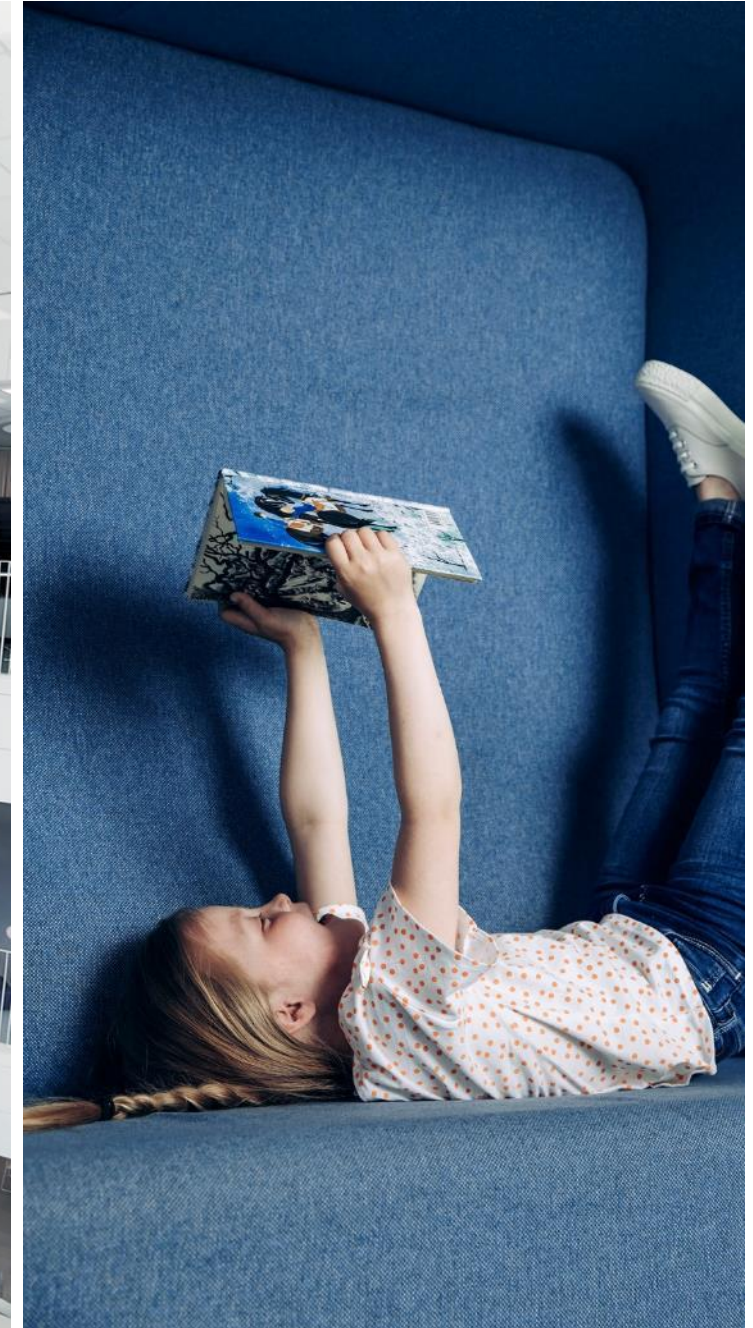
Esitystä ei ole laadittu erityisesti kenellekään henkilölle tai yhteisölle. Vaikka Inspiran pyrkimyksenä onkin tuottaa täsmällistä ja ajankohtaista tietoa, esityksen sisältämien tietojen täsmällisyyttä ja ajankohtaisuutta ei voida taata niiden vastaanottamisen hetkellä ja tulevaisuudessa. Minkään tahon ei tule perustaa päätöksentekoaan tai toimiaan esityksen sisältämiin tietoihin ja hankkimatta asianmukaista neuvontaa suunniteltuun päätöksentekoon tai toimiin ja niiden mukaisiin olosuhteisiin. Mitään esityksessä olevaan ei voi tulkita sijoitusneuvoksi tai tarjoukseksi ostaa tai myydä arvopapereita.

Tämä esitys on tarkoitettu ainoastaan alkuperäisen vastaanottajan käyttöön, eikä esitystä tai sen osaa saa käyttää, muuttaa, kopioida tai luovuttaa ilman Inspiran lupaa.

Klaukkalan koulu- ja päiväkotihankkeen markkinavuoropuhelun yhteenveto

Nurmijärven kunta
18.1.2024

Inspira

Johdanto

Nurmijärven kestävän kasvun (NUUKA) –ohjelman poliittinen ohjausryhmä on keväällä 2023 tarkentanut valtuuston aikaisemmin hyväksymiä linjauksia (3/2020) liittyen koulujen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon.

- Varhaiskasvatuksen osalta linjattiin, että toiminta siirrettäisiin pienistä ja huonokuntoisista yksiköistä suurempiin yksiköihin.
 - Yksi uusista kunnallisista päiväkodeista tulisi Klaukkalaan.
- Klaukkalan kouluverkon osalta ohjausryhmä totesi, että Urheilupuiston, Klaukkalan ja Syrjälän koulujen kunto antaa perustellun syyn arvioida peruskorjausten korvaamista uudisrakennuksella. Ohjausryhmä nosti esille, että uudisrakennus on edullisempi verrattuna peruskorjaukseen. Lisäksi pystytään varmistumaan siitä, että tilat ovat terveet ja turvalliset. Uudet, terveet, turvalliset ja nykymuotoiseen opetukseen suunnitellut toiminnalliset tilat parantavat opetuksen laatua.
 - Vaihtoehdot pitävät sisällään:
 1. Klaukkalan (iso) yhtenäiskoulu (Klaukkalan, Urheilupuiston ja Syrjälän koulut),
 2. yhtenäiskoulun (Klaukkalan ja Urheilupuiston koulut, Syrjälän oppilaat sijoitetaan muihin yksiköihin) sekä
 3. Urheilupuiston ja Klaukkalan koulujen uudisrakennusten toteuttamisen (erilliset alakoulu ja yläkoulu)

Nurmijärven kunta järjesti 12.1.2024 rakennusliikkeiden kanssa markkinavuoropuhelutilaisuuden, jonka tavoitteena oli selvittää päätöksenteon tueksi eri hankintamallien soveltuvuutta hankkeeseen ja sen vaihtoehtoihin ratkaisuihin.

Markkinavuoropuhelun osallistujat ja yhteenveto

Markkinavuoropuheluun osallistui hankkeen toteuttamisen kannalta neljä potentiaalisinta rakennusliikettä

Kaikki rakennusliikkeet olivat kiinnostuneita hankkeen toteuttamisesta

Elinkaarimalli nähtiin urakka- ja hankintamallina, jolla tilaaja saa laadullisesti parhaan ratkaisun

KVR-urakkamuoto oli rakennusliikkeiden näkökulmasta toinen hyvä urakkamalli

Uudisrakennushankkeet voidaan rakennusliikkeiden näkökulmasta yhdistää yhdellä kilpailutuksella kilpailutettavaksi kokonaisuudeksi

Peruskorjaus/laajennushankkeita ei voi kilpailuttaa elinkaarimallilla tai KVR-urakkana eikä niitä kannata yhdistää uudisrakentamishankkeen hankintaan

Kilpailullisen neuvottelumenettelyn avulla tilaajalla on parhaat mahdollisuudet ohjata kilpailutuksen lopputulosta haluttuun suuntaan kilpailun aikana

Laadun painoarvo ja laatukriteerit kilpailun voittajan valintaperusteena on merkittävä tekijä, ja sen määrittämiseen kannattaa käyttää riittävästi resursseja

Vaihtoehtoiset ratkaisut Klaukkalan varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen palveluverkon kehittämiseksi

- **Yhtenäiskoulu ja päiväkoti (V1 + V4a / V2 + V4b)**
 - Kaksi laajuusvaihtoehtoa (Nykyisen Syrjälän koulun oppilaiden sijoittaminen yhtenäiskouluun vs. muihin yksiköihin).
 - Mahdollisesti kaksi rakennuspaikkaa (esim. Klaukkalan nykyisen koulun tontti ja Viirinlaakso II –kaavaluonnos).
 - Yhtenäiskoulun laajuuden alustava arvio noin 13.700-14.900 brm2 (V1 / V2)
 - Päiväkodin laajuuden alustava arvio noin 3.000-5.700 brm2 (V4a / V4b)
- **Yhtenäiskoulu, Isoniitun laajennus ja päiväkoti (V2 + V4c + V5)**
 - Mahdollisesti kolme rakennuspaikkaa (esim. Klaukkalan koulun tontti, Isoniitun koulun tontti ja Viirinlaakso II –kaavaluonnos).
 - Yhtenäiskoulun laajuuden alustava arvio 13.700 brm2 (V2)
 - Päiväkodin laajuuden alustava arvio 3.700 brm2 (V4a)
 - Isoniitun laajennuksen alustava arvio 2.300 brm2 (nykyinen koulu 6.300 brm2) (V5)
- **Alakoulu, yläkoulu ja päiväkoti (V3a + V3b + V4a)**
 - Mahdollisesti kolme rakennuspaikkaa (esim. Klaukkalan koulun tontti, Urheilupuiston koulun tontti ja Viirinlaakso II –kaavaluonnos).
 - Urheilupuiston yläkoulun laajuuden alustava arvio 8.000 brm2 (V3a)
 - Klaukkalan alakoulun laajuuden alustava arvio 10.000 brm2 (V3b)
 - Päiväkodin laajuuden alustava arvio 3.000 brm2 (V4a)

**Kaikki yllä ilmoitetut tiedot perustuvat hankeselvitykseen 13.10.2023.*

Markkinavuoropuhelun keskeiset kysymykset

- Miten kiinnostavana pidätte hankekokonaisuutta ja miten hankkeen kiinnostavuutta teidän näkökulmasta voitaisiin lisätä?
 - Klaukkalan yhtenäiskoulu?
 - Viirinlaakson päiväkoti?
 - Klaukkalan alakoulu?
 - Urheilupuiston yläkoulu?
 - Isoniitun koulun laajennus?
- Voidaanko 2-3 eri tontilla sijaitsevan uudistilan niputtamisella yhdeksi hankinnaksi saavuttaa synergiahyötyjä kilpailutuksessa, rakentamisessa ja/tai ylläpidossa?
- Onko jokin yksittäisistä tiloista (esim. laajennus, päiväkoti) sellainen joka on suositeltavaa pitää erillisenä hankintana?
- Mitä toteutusmuotoja (perinteinen, KVR, elinkaarimalli, vuokramalli, PPP, allianssi ym.) pidätte sopivina eri hankekokonaisuuksiin?

Liitteet

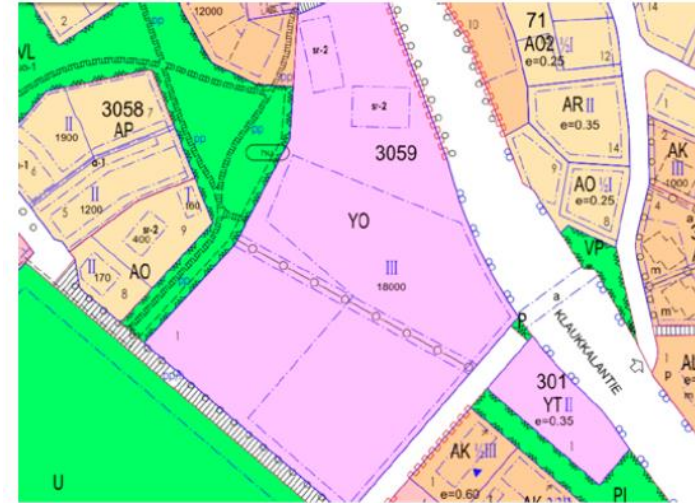
Liite 1 Rakennuspaikkojen sijainti

Kuvalähde: Nurmijärven karttapalvelu

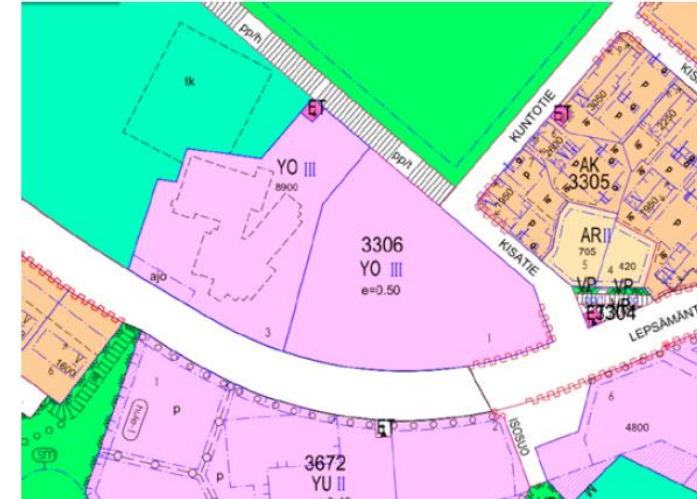
Liite 2 Klaukkalan koulun tontti

- Klaukkalan koulun tontti on tarkastelussa olleista tonteista suurin mahdollinen tontti. Se sijaitsee hyvällä paikalla urheilualueiden ja monitoimitalon läheisyydessä.
- Kaavassa tontti on merkitty yleisten rakennusten korttelialueeksi, rakennusoikeutta siinä on 18 000 m² ja se mahdollistaa kolmikerroksisen rakennuksen rakentamisen.
- Kaavoittajan kanssa käydyssä keskustelussa tuli esille, että Klaukkalan tien läheisyyteen voisi rakentaa jopa viisikerroksisen rakennusmassan ja tontin länsipäätyyn matalamman, noin kolme- neljäkerroksisen.
- Tontin rakennusalue on kirveenmuotoinen, ja sen toisen siiven poikki menee kunnallistekniikkavaraus, mikä rajoittaa rakentamista. Kunnallistekniikkavarauksen eteläpuolella tontilla on urheilukenttiä, joista osa on toteutettu vastikään. Urheilukentät pyritään säilyttämään, mistä johtuen kunnallistekniikkavarauksen pohjoispuoli olisi soveltuva rakentamiselle.
- Tarkasteluista mukana olleista tonteista Klaukkalan koulun tontti on paras ison yhtenäiskoulun rakentamiselle. Tontin nykyiset toiminnot ja kaava rajaavat kuitenkin koulukokonaisuuden toteutuksen niin pienelle alueelle, että muun muassa paikoitukselle ja välituntipihoille saatetaan tarvita lisätilaa.

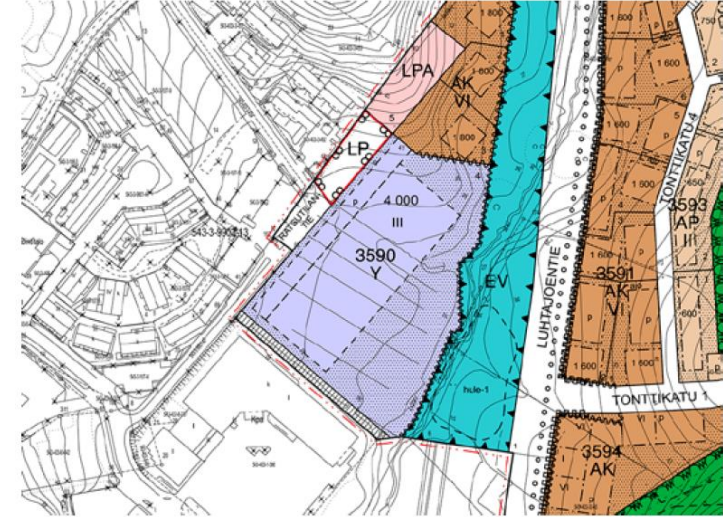
Liite 3 Urheilupuiston koulun tontti

- Urheilupuiston uudelle yläkoululle on tonttivaihtoehdoiksi esitetty kaavoituksessa olevaa uutta lähipalveluiden korttelialuetta ja Urheilupuiston koulun nykyistä tonttia.
- Urheilupuiston uusi yläkoulu voitaisiin toteuttaa kaavoitettavalle lähipalvelujen korttelialueelle ja tietyin reunaehdoin myös Urheilupuiston koulun nykyiselle tontille.
 - Näistä Urheilupuiston koulun nykyinen tontti on rakennettavuudeltaan parempi ja sijoittuu kaupunkirakenteellisesti parempaan paikkaan.

Liite 4 Viirinlaakson (päiväkodin) tontti

- Viirinlaakson päiväkodille on varattu tontti Viirinlaakso II -kaavaluonnoksessa. Alue sijaitsee Klaukkalan taajaman halki luode-kaakkoissuunnassa kulkevan Klaukkalantien pohjoispuolella ja uuden Luhtajoentien tievarauksen varrella.
- Päiväkodin tontti sijaitsee tievarauksen itäpuolella ja rajautuu idästä kaava-alueen halki kulkevaan ojaan, lounaasta Tokmannin liikerakennuksen tonttiin ja luoteesta Ratsutilantiehen.
- Kaavaluonnoksessa tontti on merkitty yleisten rakennusten korttelialueeksi. Suurin sallittu kerrosluku tontilla on kolme, ja rakennusoikeutta tontille on merkitty 4 000 m².
- Ohjeellinen rakennusalueen raja on irrotettu Ratsutilantien varresta istutusalueella ja pysäköintivyöhykkeellä. Rakennusten ja toimintojen, mm. saattoliikenteen ja pysäköinnin sijoittelu tontilla on vielä avointa, ja kaavaa voidaan vielä työstää.
- Kaavaluonnos mahdollistaa tilaohjelman mukaisen kaksikerroksisen päiväkodin rakentamisen tontille. Tontin laajuus mahdollistaa myös riittävät ulkoilualueet lapsille.

Liite 5 Isoniitun tontti

- Isoniitun koulun tontilla on voimassa oleva 18.6.2003 laadittu asemakaava. Kaavassa on määritelty mm. rakennettava maksimi rakennusoikeus 8 000 kem², maksimi kerrosluku II, sekä merkitty rakennusalueen rajat sekä muiden osa-alueiden rajoja.
- Koulu sijaitsee rinteessä, joka on maisemallisesti arvokasta luontoaluetta ja alueen luontoon ja kasvillisuuden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Tontti jakautuu ohjeellisella ulkoilureitillä kahteen osaan. Pohjoisosassa suuren osan tonttia vievät muinaismuistoalueeksi rauhoitettu alue sekä rakennetut sorapintaiset pelikentät.
- Laajentamisen näkökulmasta tontti on haasteellinen, koska mahdollisia laajentumissuuntia on ainoastaan nykyisen koulun molemmissa päädyissä. Ylöspäin laajentamista tai rinteeseen kasvattamista ei pidetty logistisesti kovin järkevänä eikä kustannustehokkaana, joten niitä ei lähdetty tutkimaan tarkemmin.
- Jatkamalla rakennusta päistä, joudutaan nykyisiä piha-alueen toimintoja järjestelemään uudelleen. Jotta laajennus ei aiheuttaisi piha-alueelle kohtuuttomia muutoksia, se tulisi suunnitella kompaktina kappaleena kolmeen kerrokseen, mikä taas aiheuttaa kaavassa sallitun kerrosluvun ylityksen.
 - Lisäksi laajennukseen toivotut tilat kasvattavat olevan koulun + laajennuksen yhteispinta-alaa yli sallitun rakennusoikeuden.

Vastuuvapauslauseke

Kuten normaalisti toimeksiantoja hoitaessaan / laskelmia tehdessään, Inspira on luottanut käyttämänsä Toimeksiantajalta, Toimeksiantajan osoittamalta taholta ja julkisista lähteistä saamansa tiedon oikeellisuuteen ja täydellisyyteen, eikä ole vastuussa minkään julkisesti tiedossa olevien tai sille annettujen tietojen itsenäisestä tarkastamisesta, eikä ole tietoja itsenäisesti tarkastanut. Inspira on toimeksiantoa ja taloudellista mallinnusta varten olettanut ja luottanut siihen, että kaikki kyseessä olevat tiedot ovat paikkansa pitäviä ja riittäviä. Inspira ei ole myöskään suorittanut minkään omaisuuserän tai varojen fyysistä tarkastusta, eikä ole hankkinut tai saanut muulta taholta käyttöönsä mitään riippumatonta arviota mistään Kohteen omaisuuserästä, varoista tai vastuista.

Antamamme raportti ja laskelmat perustuvat raportin päivämääränä vallitsevaan markkinatilanteeseen, taloudellisiin, rahoituksellisiin ja muihin olosuhteisiin sekä Inspiralle raportin päivämäärään mennessä toimitettuihin tietoihin. Muutokset edellä mainituissa tiedoissa, olosuhteissa tai materiaalissa edellyttävät uudelleen arvostamista ja voisivat johtaa raportin ja laskelmien olennaisiin muutoksiin. Inspira ei ole edellä mainittuja tietoja, olosuhteita tai materiaaleja koskevien muutosten johdosta velvollinen päivittämään tai muuttamaan raporttia ja laskelmia.

Raportti sekä laskelmat ja niiden tulokset sekä näiden perusteella tehdyt johtopäätökset ovat riippuvaisia käytetyistä oletuksista. Kun käytetyt oletukset liittyvät muun muassa oletuksiin tulevaisuuden kehityksestä, Inspira ei voi taata raportin ja laskelmien oikeellisuutta eikä Inspira vastaa raportissa esitettyjen tietojen tai arvioiden oikeellisuudesta tai pitävyydestä. Mahdollisten järjestelyiden toteuttaminen perustuu kaikilta osin Toimeksiantajan omaan perusteltuun päätöksentekoon eikä Inspira ota vastuuta järjestelyn toteuttamisesta tai muustakaan päätöksenteosta.

Tätä raporttia ei saa muuttaa tai luovuttaa taikka käyttää mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin, mitä toimeksiantosopimuksessa osapuolten välillä on sovittu. Muuttamista, luovuttamista tai käyttämistä koskevan rajoituksen rikkominen johtaa Inspiran vapautumiseen kaikista raportista johtuvista tai siihen liittyvistä vastuista.

Inspiran vastuu on rajattu siten kuin Toimeksiantajan kanssa on sovittu. Inspira ei hyväksy vastuuta raportista suhteessa muihin tahoihin kuin Toimeksiantajaan eikä Inspira ole vastuussa vahingoista, jotka aiheutuvat siitä, että kolmas osapuoli saa tiedon raportista, käyttää sitä tai luottaa siihen.